



See kauba märk, pressituna
wase sisse, on igal Singer
õmblusmasinal.

Form K3346
Esthonian

Hoidke see raamat alal,
sest tema juhatab.

KÄSITUSÕPETUS
Singer õmblusmasina

JAOKS

NR. 15

(TSENTRAAL-POOLIGA)

PEREKONNA TARWITAMISEKS

KUI WAJATE
NÕELU, MASI-
NAOLI, OSI EHK
PARANDUSI,
SIIS



OTSIGE IKKA
PUNANE „S“.
SINGERI KAUP-
LUSED ON IGAL
POOL

SINGER SEWING MACHINE CO.

1929

WÄGA TÄHTIS.

Et saawutada kõige paremaid tagajärgi omal masinal, tarwitage ainult paremas headuses masinaõli ja häid nõelu.

Singer õli, mis eriti õmblusmasinate jaoks valmistatud, on saadawal plekk-nõudes, millel kõigile tuntud punane „S“ trükitud on.

Singer nõelad müüakse rohelistes pakikeses, warustatud Singer'i punase tähega „S“.

Pahanduste ärahoidmiseks ärge unustage osta õli, nõelu, osasi ja niite ainult Singer'i kauplustest ehk Singer'i agendelt.

WÄGA TÄHTIS HOIATUS.

Peame oma kohuseks hoiatada oma kaubatarwitajaid õmblusmasina parandusi korralduste isikute kätte mitte usaldada. Kui Teie õmblusmasin tarvitab monteerimist ehk parandust, siis teatage sellest lähemasse Singer'is magasinis ehk agendile, kes Teile kõigis abi annawad. Ainult Singer'is Parandus kindlustab masina korralikku töötamist kaua aastate peale.

Form K3346
Esthonian
1.1929

KÄSITUSÕPETUS SINGER ÕMBLUSMASINA

JAOKS

NR. 15

(TSENTRAAL-POOLIGA)

PEREKONNA TARWITAMISEKS

HOIATUS.

On väga tähtis, et masin oleks alati hästi õlitatud wastawalt juhtnõõridele antud lhk. 13 selles raamatus.

SINGER SEWING MACHINE COMPANY

Olete Näinud Kuidas Õmmeldakse Singer Masinal Elektri Abil ?



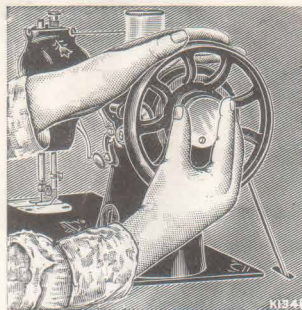
KINNITAGE masina külge SINGER MOOTOR—seda võib ühe kruvi abil teha—ja masin töötab sel ajal kui Teie materjaali juhite.

Pimeduses heidab SINGER elektrilamp walgust just sinna kus tarwis, ja võimaldab õmblust selgemini näha. Ei waewa ja ei wäsita silmi, hoiab aega kokku, kõrwaldab pahameelt kui nõela niiditakse.

1ga Singer'i magasin või Singer'i agent—müüja annab Teile nende kohta soovitatuid seletusi.

Hooratta wabastamine.

Säadis võimaldab hooratatast wabastada, nii et see wabalt ringi käib, ilma et nõela mekaniismi kaasa weaks. Waba käiku tuleb seni tarwitada, kuni tallamine on õieti kätteõpitud, samuti pooli ajamise juures. Et hooratatast waba käigu peale seada, hoidke hooratatast pahema käega kinni, paremaga aga keerake wäljaspool ratatast olewat lahutajat kruwi enda poole, kuidas joon. 1. näidatud.

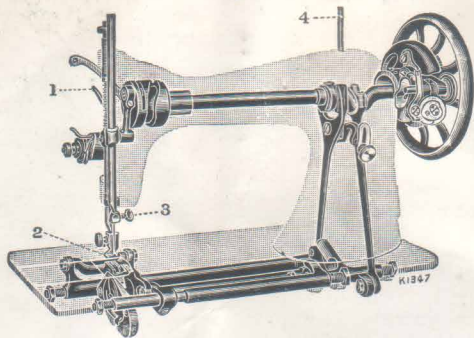


Joon. 1.

Jalgmasinaga töötamine.

Wabastage hooratas ja pange mõlemad jalad tallalaua peale ja keerake hooratas enda poole, samal ajal rõhutades jala ninaga ja kannaga waldemisi tallalaua peale. Harjutage tallamist senikaua, kuni masina käik kergeks ja korralikuks muutub, ja tallalauaga töötada võite nii, et kui masina uuesti käima panete, hooratas mitte wastupidi ei pöörleks.

Kui tallalaua tarvitamine juba täiesti selge on, siis ühendage hooratatast mekaniismiga, lahutajat kruwi enese poolt keerates ja pange tükk kalinkori ehk linast riidet pressjala alla (2, joon. 2); laske pressjalg riide peale (1, joon. 2) ja hakake masinal selsamal wiisil, aga niiditamata, töötama, kuni ka riide juhtimisega olete täiesti tutwunenud.



Joon. 2.

Käsimasinaga töötamine.

Kinnitage hooratas, pange tükk riie¹ pressjala alla (2, joon. 2) ja keerake käsiwänta wäljapoole kerge ja ühetasase liikumisega. Jätkake seda kuni wäljaõppinud olete pahema käega riie² hästi juhtima.

Wõrreldes jalgmasinat käsimasinaga, on esimese masina paremus selle kiiremas töötamises ja wõimaluses rohkem mitmekesisemaid töid teha, kuna mõlemad käed wabad on.

Masina korraliku töö kindlustuseks.

Hooratas peab pöörlema alati oma poole. Esimesi katseid tehke riide äärtega ja ärge hakake päris tööd enne, kui riide juhtimine ja masina wäntamine selge ei ole.

Ärge pange masinat allalastud pressjalaga kunagi muidu käima, kui pressjala ja edasilükkaja wahel riie ei ole ja ärge katsuge riie³ edasi kiskuda, see wõib nõela kõweraks teha; masin lükkab riide ise edasi.

Kui nõel ja laewuke mõlemad niiditatud on, siis ärge wändake masinat muidu, kui õmblemise juures. Laewukese siiber peab alati kõwasti kinni olema.

Nõela niiditamine.

(Waata joon. 3).

Keerake hooratast enese poole senikaua, kui niiditõmbaja⁴ winn (3) kõige kõrgema punktini tõuseb. Sellejärele pange niidirull masinal olewa rulliora otsa ja tõmmake niit lõhest (2) läbi, alla pingutamise plaatide (6) wahel tagant poolt ja siis tagant üles üle niidiwedaja (5) niiditõmbaja wedru aasasse (12), sealt juhtige niit ülesse ja tagant läbi niiditõmbaja winna augu (3), alla läbi esiplaadi aasa (11), nõelakangi traat haagist (9) ja wiimaks pahe-malt poolt paremale poole läbi nõelasilma, jättes niidi ots 3 ehk 4 tolli pikk.

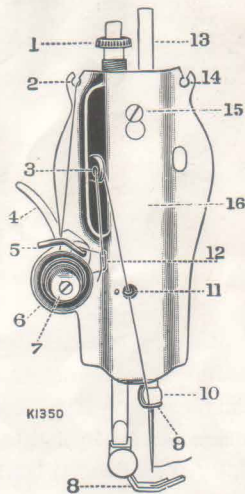
Nõela niiditamiseks soowitame tarwitada Singer nõelaniiditajat.

Temaga wõib nõela niiditada ilma waewata ja kiirelt, alal hoides aega, rahu ja kannatust.

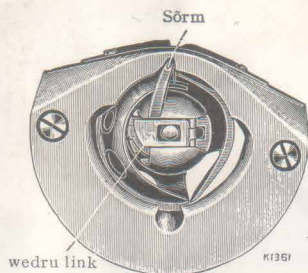
Nõela kohale seadmine.

(Waata joon. 3).

Tõstke nõelakang (13) kõige kõrgemasse punkti ja wabastage hoidkruwi (3, joon. 2); nõela pahemas käes lameda küljega hooratta poole hoides, pange nõel nõelahoidjasse (10) nii kaugele kui ta läheb, ning keerake kruwi jälle kinni.



Joon. 3.



Joon. 4.

Poolikesta ja pooli väljawõtmine.

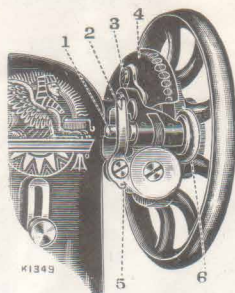
Keerake hooratast enese poole senikaua, kui niiditõmbaja winn (3, joon. 3) kõige kõrgema punktini tõuseb, tõmmake lahti laewukese siiber ja pistes alla pahema käe põialt ja nimetissõrme tehke wedru link (waata joon. 4) lahti ja wõtke poolikest välja.

Poolimine.

(Waata joon. 5).

Wabastage hooratast pöördes lahutajat kruwi oma poole (waata joon. 1) ja pange niidirull rulliora otsa (4, joon. 2). Tõmmake niidiots ülemises otsas esiplaadi lõhest (14, joon. 3) läbi ja siis niiditage poolijat juhtides niiti esmalt läbi niidijuhtija

alumise aasa (5) altpoolt, ja sellejärele läbi ülemise lõhe (2). Nüüd pange niit läbi augu pooli pahemas ringis seestpoolt ja pahema käega wajutades pooli kederwarre (1) otsa, hoidke ta kinni. Siis pöörake parema käega wäikest weoratast (6) kuni pooli parema ringi silm läh

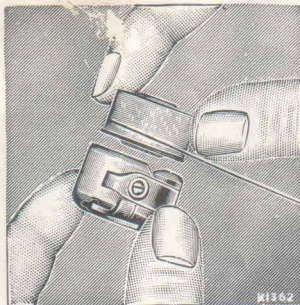


Joon. 5.

heks tihwti otsa, mis kederwarre õlas. Wajutage weoratas hooratta külje vastu niiviisi, et link hoiaks poolijat tarwilises olekus; hoidke waba niidiots kinni ja hakake poolima pöördes hooratast oma poole; mõne ringi järele katkestage niidiots ja töötage tallalauaga nagu õblemise juures senikaua kui pool täis. Poolija jääb automaatselt seisma, kui pool täis on.

Kui mingisugusel põhjusel kummirõnga rõhumine hooratta külje vastu poolimiseks puudulik on, keerake kruwi (3) lahti ja wajutage kergelt poolija peale, kuni kummirõngas puudutab hooratta külge; selle järele keerake kruwi jälle kinni.

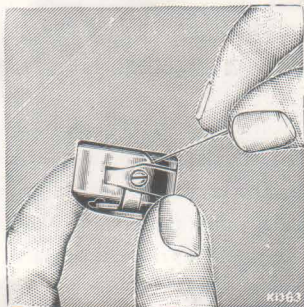
Pooli poolikesta asetamine.



Joon. 6.

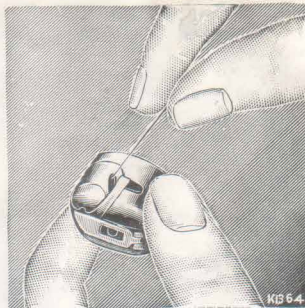
Wõtke pool paremasse kätte niivisi, et niit pahemalt paremale jookseb, kuidas joon. 6 näidatud, hoides poolikesta pahemas käes lahtise küljega ülespoole, pange tema sisse pool.

Parema käega tõmmake niit poolikesta praosse, kuidas näidatud joon. 7.



Joon. 7.

Pooli poolikesta asetamine järg.



Joon. 8.

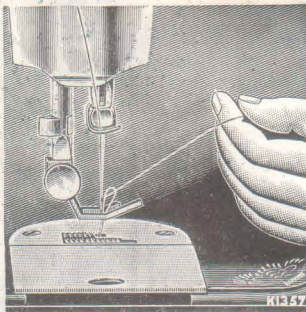
Siis tõmmake niit paremale poole pingutamise wedru alla ja silma sisse, kuidas joon. 8 näidatud.

Poolikesta kohalepanemine.

Peale niiditamist võtke poolikest linki pidi pahema käe põidla ja nimetissõrme wahela ja pange ta sisse poolikesta tarwis olewa tihwti otsa nii, et poolikesta sõrm on juhitud sinnapoole, mis wastu seisab täkkele laewukese käigu ülemisel äärel, kuidas näidatud joon. 4. Selle järele laske link lahti, vajutage poolikest niikaugele sisse kuni link soonesse kinni hakkab, mis tihwti äärel. Jätke niidiots wabalt rippuma, lükake laewukese siiber kinni.

Ettewalmistus õmblemiseks.

Pahema käega wõtke nõelaniidi otsast kinni ja jätke ta käest nõelani lõdwale, keerake hooratast enese poolekuni nõel alla ja jälle ülesse kõrgemasse punkti lähed ja seega pooliniit püütud on. Siis tõmmake nõelaniidi otsast, mis käes hoiate, mille läbi alumine niit ühes nõelaniidiga läbi pisteplaadi augu nähtawale tuleb, kuidas joon. 9 näidatud. Mõlemad niidid pange tagaspidi pressjala alla.



Joon. 9.

Tööalgamine.

Pange töö pressjala ja edasilükkaja wahela, laske pressjalg alla ja hakake õmblema, ikka hooratast enda poole keeratena.

MÄRKUS.—Ärge püüdke töötamise ajal riidet tõmmata, sest et selle läbi nõel võib kõweraks ehk katki minna; masin lükkab ilma abita riidet edasi.

Töö lõpetamine.

Laske niiditõmbaja winn (3. j. 3) kõige kõrgemasse punkti minna, tõstke pressjalg ja tõmmake töö tagaspidi pahemale poole wälja, ja lõigake niidid niidilõikajaga, mis presskangi küljes, läbi. Niidi otsad jätke paari tolli pikkuselt pressjala alla uue töö algamiseks.

Niidij pingutus.



Korralik piste.

Lihtsa töö jaoks peab ülemine ja alumine pingutus olema ühesugune ja küllalt tugev et mõlemad niidid keset riidet jääwad, kuidas ülemisel joonistusel näidatud.

Kui ühe niidi pingutus tugewam teisest on, siis jääwad pisted korratuiks, nagu alljärgnewatel joonistustel näha.

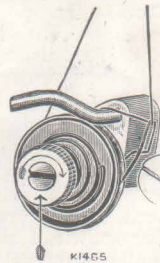


Nõelaniidi pingutus on liiga tugev.



Nõelaniidi pingutus on liiga lõdew.

Korralikke pisteid võib harilikult saayutada nõelaniidi pingutuse seadmisega (waata joon. 10). Et pingutust kõwendada, keerake kruwi pea noole suunas, kui aga lõdwendada tahate, keerake kruwi pea wastupidises suunas. Kõik masinad on enne tehastest wäljalaskmist hoollega proowitud ja sellepärast tuleb alumise niidi pingutust väga harwa muuta. Kui see siiski juhuliselt vajalik kinnitage pingutuswedru kruwi pahemal pool poolipessa, et pingutust suurendada, ehk keerake kruwi wähe lahti, et pingutust lõdwendada.



K1465 Kruwi pea.

Joon 10.

Tuleb hoolt kanda, et õmmeldawa riide paksusele kohaselt nõel ja niit masinal oleksid. (Waata tabel tagumise kaane siseküljel).

Pistete muutmine.



Joon. 11.

Seisand pika piste jaoks.

Pressi muutmine töö peale.

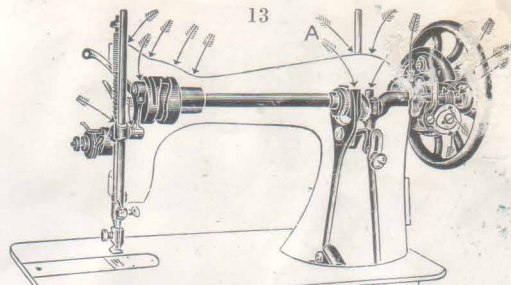
Hariliku koduse õmblemise jaoks tuleb harva pressi muuta. Kui õmmeldaw riie on siid ehk selle taoline riie, siis tuleb pressi lõdwendada, ülewal pressjala kangi otsas olevat nõõpkruwi (1, joon. 3) paar ringi ülespoole keerates. On waja pressi kõwendada, siis keerake nõõpkruwi mõni ring allapoole.

Pööre nurgal.

Jätke masin seisma, kui nõel on kõige alumisel punktil, tõstke pressjalg üles, keerake töö nõela ümber soovitud sihis, peale selle laske pressjalg jälle alla ja õmmelge edasi.

Flanelli ja wiltu palistuste õmblemine.

Tarwitage lühikest pistet ja wõimalikult kergest pingutust, et lõdew niit suudaks riide wenimist wälja kannatada.



Joon. 12.

Masina õlitamine.

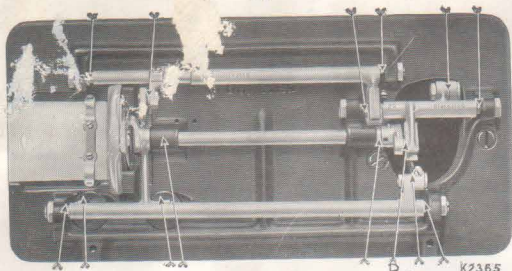
Et kindlustada masina kergest ja rahulikku tööd, on tarwis, et kõik liikuwad osad, mis ühenduses teistega, oleksid õliga kaetud ja ei jääks mitte kuivaks. Masin peab õlitatud saama kohtades, mis märgitud joon. 12 ja 13 nooltega. Ühest õlitilgast jätkub igasse nõuetawasse kohta.

Et õlitada nõelakangi mekanismi masina peas, wõtke esiplaat eest lahti, lahtikruwides nõõpkruwi mis asub tema ülemises osas ja lükates plaat ülespoole üle kruwi.

Eriti waga tähtis on, et koht „A“ joon. 12 ja koht „B“ joon. 13 õlitatud saab, kui niiditõmbaja winn (13, joon. 3) kõige madalamas punktis on. Üks tilk õli tuleb laewukese käiku walada.

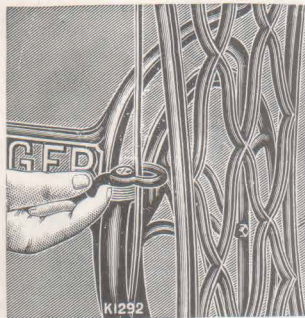
Peale õlitamist pange masin mõneks minutiks käima, et õli laagritesse ja igasse käiku tungiks. Kui masin alati tarwitusel on, tuleb teda kaks wõi kolm korda nädalas õlitada. **Kui hooletuse läbi see tegemata jääb, siis lühendate masina iga ja sünnitate ise omale raskusi ja pahameelt.**

Et masina jalga õlitada, walage ühe tilga wiisi õli igasse kohta, kus sünnib ratta ringikäimine ja tallalaua liikumine, niisamuti ka wända mõlemate otsadesse, mis ühendab tallalauda rattaga.



Joon. 13.

Tarwitage alati kõige paremat masinaõli, mis müügil ainult Singer'i masinades. Alawaärtusline õli ummistab laagrid ja käigud kinni, takistab tööd ja on põhjuseks masina rutuliseks ärakulumiseks.



Joon. 14.

pöörake hooratast enese poole; üks ehk kaks ratta ringi seavad rihma jälle oma paigale tagasi.

Rihma ärawiskaja.

See ehitus lihtsustab rihma mahawõtmist ja pealepanemist. Et rihma maha võtta, lükake rihma ärawiskaja (waata joonistus 14) pahemale poole samal ajal töötades tallalauaga. Et rihma jälle ratta peale panna, töötage tallalauaga tasawiisi edasi ja

Hoiatused.

Masina käik raske.—Kui masin raskesti töötab peale selle, kui ta mõni aeg seisnud, määrige teda õli asemel parafiini ehk bensiiniga, mille järele masinat kiirelt ümber ajage, et läbipuhastada kõik käigud ja siis õlitage teda kõrgewäärtuslise Singer õliga. **Alawaärtuslise õli tarvitamine on harilikult põhjuseks, et masin raskelt töötab.** Walwake selle järele, et nahast rihm mitte liig pingul ei oleks; ta peab pingul nii olema, et ta mitte ei libiseks. Kui rihm liig pikk on, wõtke tükk maha ja ühendage endiselt kokku.

Pistete läbilaskmine.—Põhjuseks on tihti kõwer ehk nüri otsaga nõel. Waadake järele, kas nõel õieti sissepandud on (waata lhk. 5). Wõtke nõela plaat ära ja olles weendunud, et riide edasilükaja puhas ja wabalt liigub, pange nõelaplaat jälle kohale.

Niidi katkenemine.—Katkeb pealmine niit, siis sünnib see arwatawaste ühel alljärgnewaist põhjusist:

Masin on walesti niiditatud.

Pingutus on liig kõwa.

Nõel on kas kõwer wõi nüri otsaga.

Niit on nõela numbrile liiga jäme. (Waata tabel tagumise kaane siseküljel).

Pingutus wedru (12, joon. 3) on katki.

Kui alumine niit katkeb, seadke alumine pingutus korda (waata lhk. 11); peale selle waadake järele, kas poolikestas ehk niidipingutusewedru all mitte tolmu ei ole.

Nõela murdumine.—Waadake selle järele, et nõel mitte kõwer ei oleks ja hoidke õblemise ajal riide sikutamise eest; üks ja teine on põhjuseks, et nõel plaadi vastu pörkab ja murdub. **Tarwitage Singer nõelu, mis müügil ainult Singer'i magasinides ja firma oma esitajate juures.** Teiste firma nõelad on tihti alawäärtuslised, nad paenduwad, murduwad kergesti ja raskendawad masina tööd.

Halwad nõelad ja niidid on tihti rikete põhjusteks. Singer nõelte silmad on eriti väljatõõtatud, et mitte ei lõikaks niiti; samuti paremad niidid kannatawad pingutuse wälja ja ei ole nendel sõlmi sees. Singeri magasinid müüwad paremaid õmblusniite.

Riide kokkutõmbamine.—Selle põhjuseks on harilikult mitte korralik pingutus. (Waata lhk. 11 pingutuse korraldamine).

Aasade tekkimine.—Seda võib kõrwaldada pingutuse kordaseadmiseega (waata lhk. 11). Waadake selle järele, et niit õieti nii nõela kui ka poolikestasse oleks aetud, et niit millega Teie õmblete, oleks parema wäärtusega ja wastaks nõela numbriale (waata tabel tagumise kaane siseküljel). Waadake, et pingutus wedru (12, joonistus 3) mitte katki ei oleks.

Kõigis Singer'i magasinides antakse maksuta juhatus masina õigeks kordaseadmiseks.

Niisamuti igas Singer'i magasinis antakse alati heameelega ja maksuta juhatus kuidas Singer'i masinat ja tema abiwärke kõige, paremini kasutada, seda mitte arwesse wõttes, kus masin ostetud on.

Igat sorti õmblusmasin võib ära parandatud ehk uue masina ostu juures maksu arwel wastu wõetud saada.

KÄSITUSÕPETUS ABIWÄRKIDE JA APARAATIDE TARWITAMISEKS

Abiwärgid mis masinaga maksuta
kaasa antakse :

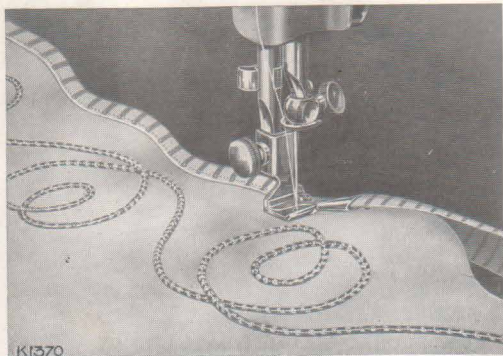
- | | |
|-----------------------|-------------------------|
| 1 Paelutaja. | 1 Õlikann. |
| 1 Jalgpalistaja. | 1 Kruwikeeraja, suur. |
| 1 Tellitaw palistaja. | 1 Kruwikeeraja, väike. |
| 1 Wollide märkija. | 3 Pooli. |
| 1 Joonelaud. | 6 Nõela. |
| 1 Joonelaua kruwi. | 1 Käsitusõpetus-raamat. |

Eraldi maksu eest võib saada :

- Wiltu paela juhtija.
- Watteerija.
- Nöörkirja aparaat (Sutasher).
- Krousija.
- Krousija koguja-plate.

Paelutaja—Paelutamine.

Tõstke nõela ja pange pressjalg maha ja pange selle asemel paelutaja, kuidas näidatud. Pistke pael paelutaja keerde sisse ja tõmmake nõela alla. Paelutatawa riide äär pange ka paelutaja keerde waele



ja tõmmake nõela alla, laske press alla ja hakake õmblema. Paelutaja juhib riiet ise, walwake waid ärele, et riide ääred seest wälja ei tuleks.

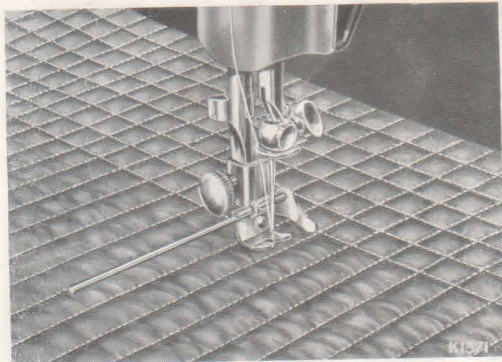
Wiltu paelutamise juures peab pael 15/16" lauses olema.

Kostüüm paelaga paelutamine.—Toimetatakse niisama kui wiltu paelutamise juures; wae seisab ainult selles, et kostüümi pael on kitsam ja sellepärast ei keerata paela ääred sissepoole, nagu seda wiltu paelutamise juures tehakse.

Prantsuse wollide walmistamine.—Toimetatakse niisama, kui hariliku paelutamise juures, ainult riie pannakse paelutaja jala alla, nii et woll riide peale õmmeldakse, selle asemele, et ääre külge.

Watteerija.

Tõstke nõela ja pange pressjala asemele watterija, kuidas näidatud. Watteerija juhtijat wõib paremat ehk pahemat kätt nõela tarwitada ja juhtija kaugus nõelast määrab wahe õmblus ridade wahel

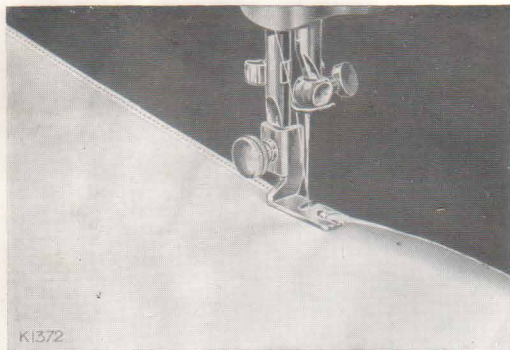


ära. Lükake traat hoidjasse, mis watterija jalas ja seadke soowitawa laiuse peale, siis laske jalg alla töö peale.

Watteerimine.—Esimese õmbluse tegemise juures käib juhtija mööda riide äärt ehk kriidiga tõmmatud joont mööda. Kõik järgnewad õmblused saawad otse ja õige sihi, kui aga juhtija mööda eelmist õmblust jookseb, kuidas joonistusel näidatud.

Jalgpalistaja—Palistamine.

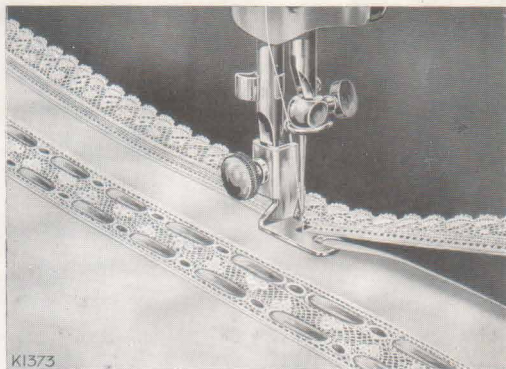
Tõstke nõela ja kinnitage pressjala asemele jalgpalistaja, kuidas joonistusel näidatud. Lõigake riide parempoolne nurk ära, et riie ennast paremini



rulliks. Siis pange riie pahemalt paremale poole ülestõstetud palistaja alla ja vähe ülestõstetud riide äär palistaja soone sisse, tõmmates ja lükates riidet kuni soon täidetud ja nõela alla. Laske palistaja alla ja tehke esimesed pisted pikkamisi. Juhtige riidet parema käe põidla ja nimetissõrme abil nii, et äär ühetasaselt jookseks üle palistaja ja pange tähele, et palistaja soon riidest täidetud oleks. Kui äär soonest wälja jookseb, siis hoidke kätt paremale poole, kui aga liig palju riidet soone jookseb, siis hoidke kätt pahemale poole.

Üheaegne palistamine ja pitsi külgeõmblemine.

Hakake palistama, nagu lhk. 20 seletatud ja kui palistus korras on, tõstke nõela kõige kõrgema

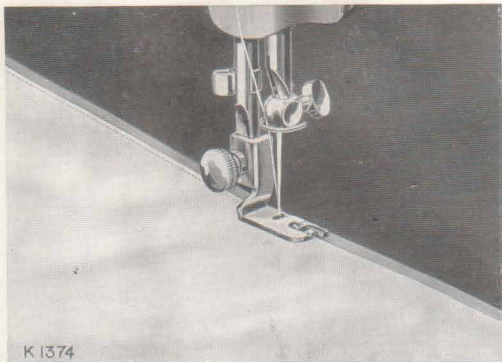


punktini. Tõstke palistaja üles, et palistust pressist wabastada; pange pitsi ots lõikesse palistaja küljes ja üle palistuse, kuidas joonistusel näidatud.

Waadake selle järele, et palistus oma õiget seisukohta palistajas mitte ei muuda ja et nõel nii hästi pitsist, kui ka palistusest läbi läheks. Laske presskang alla ja juhtige pitsi üle palistaja eesrinna, waadates selle järele, et pits hästi lõikes hoidub.

Jalgpalistaja—Kappeerimine.

Kaks tükki riidet pannakse wastamisi kokku, pahemad pooled wälja ja nõnda, et alumise riide äär ülemisest weidi paremale poole wälja ulatab, kuidas joon. näidatud.

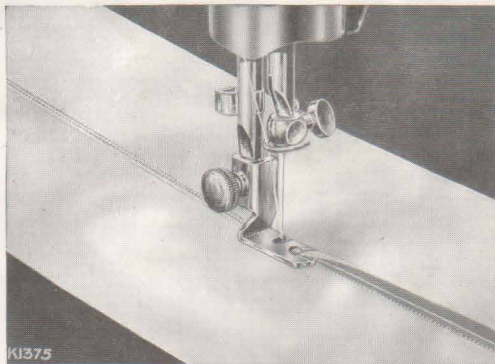


KI 374

Õmmelge riided kokku, tarwitades palistaja etteulatawat haru juhtijaks, kuidas joon. näidatud, et palistus otse jookseks. Palistus olgu kitsas, aga siiski mitte nii lähedale pealmise riide äärele, et wenitamise juures riie õmblusest wälja ei tuleks

Jalgpalistaja—Kappeerimine—järg.

Tõstke palistaja üles, wõtke töö ja laotage ta laiali pahema poolega ülesse nii et riide ääred püsti seisawad. Siis pange ääred otsast jälle palistaja soone sisse, tõmmake nõela alla ja laske palistaja

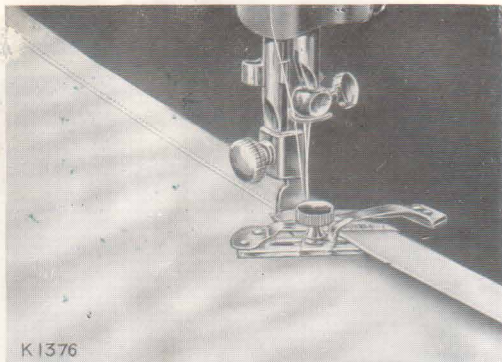


KI 375

alla. Õmmeldes hoidke töö siledalt tarwitades mõlemaid käsi ja waadake selle järele, et palistus ühes joones palistaja soonega oleks. Teise palistuse jaoks on tarwis piste natukene suurendada.

Tellitaw palistaja.

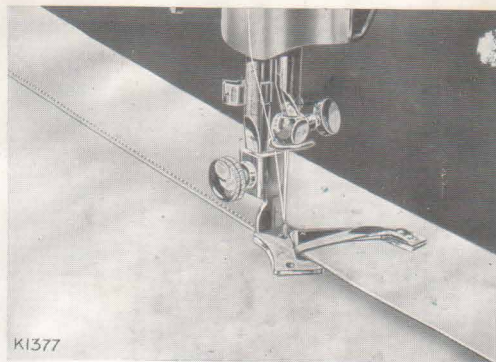
Tõstke nõela ja pressjala asemele pange tellitaw palistaja, kuidas joon. näidatud. See palistaja võib teha palistusi lauses $\frac{3}{16}$ tolli kuni 1 tollini.



Wabastage kruwi palistaja ees ja lükake siiber paremale ehk pahemale poole, kuni väike juhtija soovitud laiuse vastus seisab; peale selle keerake kruwi jälle kinni. Pange riie ääre otsast siibri ja laiuse-juhtija wahale, nihutage riie tagasi ja edasi kuni palistus moodustatud on, seisma jäädes äärega nõela all. Laske presskang alla ja hakake õmblema, juhtides riidet nii, et palistaja täidetud oleks. Selle palistaja abil võib ka kappeerida eelpool toodud juhataste järele, waata lhk. 22 ja 23.

Tellitaw palistaja—Lai palistus.

Tahate laiemat kui ühe tollilist palistust teha, keerake nõõpkruwi välja ja wõtke siiber ja juhtija ära. Murdke riidele soovitud laiuses palistus ja

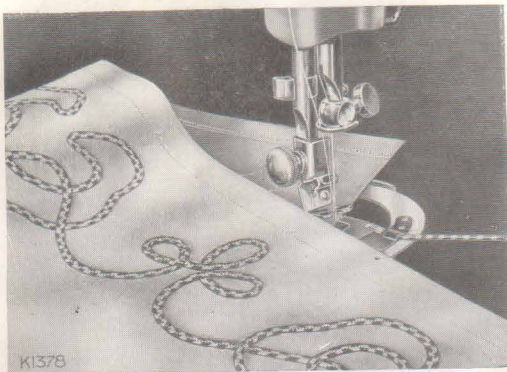


pange palistus haru alla, mis palistaja paremal poolel, aga äär juhtige painutajasse, kuidas joon. näidatud ja hakake õmblema.

Nöörkirja aparaat (sutasher).

Tõstke nõela ja pressjala asemele watterija jalg kuidas joon. näidatud.

Nöörkirja aparaadi külgepanemiseks tõmmake

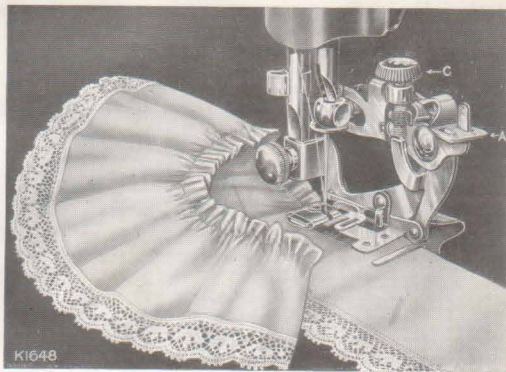


laewukese siiber lahti ja pange nöörkirja aparaadi alumisel poolel olevad haagid nõelaplate ääre alla, siis lükake paremale poole niikaugemale kui läheb ja vajutage tihwt auku, mis paremal pool nõelaplates on ja lükake laewukese siiber kinni.

Joonistus wõi ilustus, mis tahetakse wäljaõmmelda peab riide pahemale poole joonistatud olema. Nööri ots (sutash) tõmmake läbi siniseks tehtud nöörkirja juhtija ja siis nõela alla. Riie pange pahema poolega wälja nööri (sutashi) peale, laske pressjalg alla ja hakake õmblema joonistuse jooni mööda.

Krouisija.

Tõstke nõela ja pange pressjala asemele krouisija ühendades ta kang nõela hõõnjaga, kuidas joon. näidatud.



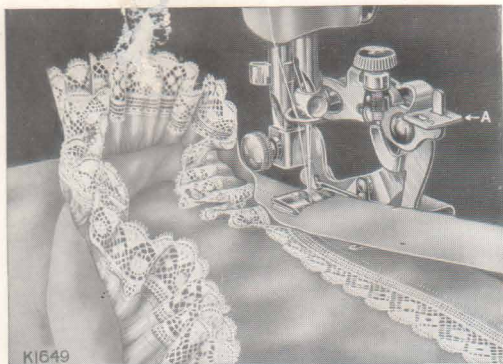
Kui soovite teha krousi iga piste kohta, paigutage wäike konksu ots pesasse 1 kangi „A“ sees. Pange riide äär tække alla, mis krouisija eespool ja kahe sinise tera wahela, tõmmake riie kergelt nõela alla, laske presskang alla ja hakake õmblema. Peenemate krouside jaoks lühendage piste ja koguja tera asted, keerates nõõpkruwi „C“ üles poole.

Täiemate krouside jaoks keerake nõõpkruwi alla poole ja pikendage piste.

Mitmekesiste muutmistega wõib krouisija abil mõndasuguseid ilusaid töid teha.

Krouisija—Kahe riide vahel krousimine.

Alumine riie pange krouisija alla, aga riie, mida krouisida soovite, koguja terade wahele ja pealmine



riie siniste terade peale, kuidas joon. näidatud.

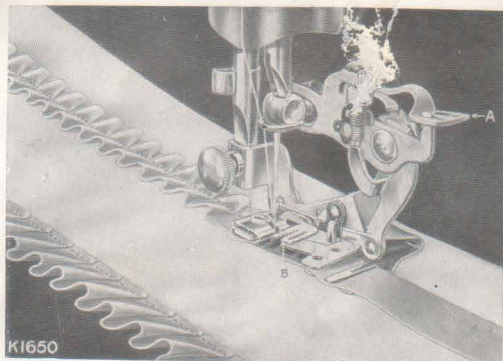
Krousimine ja riide külge õmblemine ühel ajal.—Pange riie krouisija alla, aga riie, mida krouisida soovite, koguja terade wahele ja õmmelge nagu krousimise juures.

Enne tarvitamist õlitage wähe krouisija hõõruwaid osi.

HOIATUS: Iialgi ja mitte mingil tingimisel ei tohi krouisijaga töötada ilma, et siniste terade wahel riidet oleks.

Wiiepistelised krousid ehk wollid.

Wiiepisteliste krouside ehk wollide õmblemiseks tuleb wäike konksu ots pesasse 5 lan. A sees asetada, kuidas joon. näidatud.

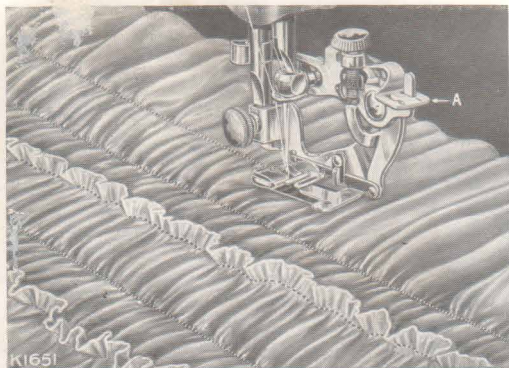


Koguja tera saab siis iga wiendama piste järele edasi ja tagasi liikuma. Kitsamaid ehk täiemaid wõlte saawutatakse pistete muutmise läbi.

Ilukrouside walmistamine.—Pange ühte ehk kahte lõikesse wäikeses juhtijas (B), kitsas paela riba, siis pressjala ja nõela alla nii, et tema jääks krousitawa materjaali peale ja keskohta.

Krousjija koguja-platega—Kogumine.

Koguja plate kinnitage masina külge samal viisil, nagu nöörkirja kohta seletatud (vaata lhk. 26) ja nii, et see läheb koguja läheks, mis plate eesotsas.

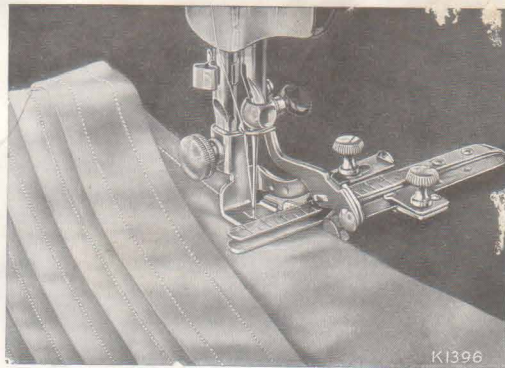


Wõtke krousjija alumine sinine tera ära, keerates lahti väikest kruvi krousjija küljel ja kinnitage siis krousjijat presskangi külge, kuidas eelpool juba seletatud.

Kogumine.—Pange riie sinise tera ja koguja plate wahela, laske presskang alla ja hakake õmbema, nagu krousimise juures.

Wollide märkija

Tõstke nõela kõige kõrgemas punktis alla ke pressjalga masinalt maha ja paigutage sellele meele märkija, kuidas joon. näidatud.



Tuleb tähendada, et wollide märkijal on kaks pügalikku; kahekordne lame wedru eespool on märgitud $\frac{1}{8}$ tolli jagudes ja väike keskkohas $\frac{1}{16}$ tolli jagudes.

Pügalik keskmõõtjal määrab wolli laiust. Näituseks, kui wolli laius peab olema $\frac{1}{4}$ tolli, wabastage tagumist nöörkruwi ja lükake väikest juhtijat paremale ehk pahemale poole, kuni tema teraw nuk number 2 wastas seisab, siis keerake kruwi jälle kinni.

Wollide wahela jätmiseks keerake Teile lähemale olewat kruwi lahti ja lükake kahekordse lameda

wedru paremale ehk pahemale poole seni, kui soowitud wahe kahe woli wihel saawutatud. Näiteks, kui soowite $\frac{1}{4}$ toli laiust woli teha ja wollide wahe peab $\frac{1}{4}$ tolli olema, nihutage lame wedru kuni number 3 nöela silmaga ühes suunas seisab; kui wahesi wollide wahle ei taheta jätta, siis peab number 2 nöela silmaga ühes suunas seisma. Kui soowitud wahe saawutatud, keerake kruwi jälle kinni.

Töötamine wollide märkijaga on väga lihtne. Esimene woll tuleb käega murda; siis pange riie märkijasse, juhtides wollitud äär üle kriipsutõmbaja, mis lameda wedru pahemal otsal, millest eelpool juba tähendatud; siis keskmõõtja wahle ja märki- ja alla, waadates selle järele, et riide ots edasilük- kaja peal oleks. Wedru kang, mille wastu nöela- hoidja lööb, peab allalangewas seisukorras, kuidas joon. näidatud ja woli äär wastu wäikest juhtijat seatud olema. Kui kõik korras on, laske pressjalg alla ja õmmelge nii kui harilikult, waadates selle järele, et wollitud äär mööda juhtijat jookseb. Kui esimene woll walmis, siis näete, et riidel teise woli jaoks juba joon walmis on. Pange riie selle joone järele woli ja õmmelge nii kui enne. Wiimase woli tegemise juures tõstke wedru kang ülespoole, et ta kahekordse lameda wedru peale ei pressiks; selles seisukorras ei märgi aparaat joont uue woli jaoks.

Wastawate nöelte ja niitude numbrid.

(Nöelte klass ja teisend 15 x 1)

Nöelte numbrid	Töö selts ja nimetus	Puuwilla- ja linase niidi ja siidi No. No.
9	Kõige peenem musliin, batist, peenike linane riie ja m.	100—150 puuwillaniit 30 siid.
11	Kõige peenemad kalinkori seltsid, linane riie, sherting, peened siidid ja m.	80—100 puuwillaniit 24—30 siid.
14	Sherting, linad, pleegitud kalinkor, musliin, siid ja kõik harilikud kodused ja teised liht tööd.	60—80 puuwillaniit 20 siid.
16	Paksud puuwilla riided, herge willane riie, siidi ja linane riie.	40—60 puuwillaniit 16—18 siid.
18	Buksin, willased riided, poisikeste ülikonnad, korsetid, meeste ja naisterahwa palitud ja m.	30—40 puuwillaniit 10—20 siid.
10	Paksud willased riided, kotid, paksud püksid ja ülikonna riided ja üldse paksud tööd ja m.	20—30 puuwillaniit 60—80 linane niit.
21	Kotid, karedad paksud riided igat seltsi j. m.	40—60 linane ja kõige jämedam puuwilla niit.

Nöelte Tellimise Juures Tähendage Alati No.